

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

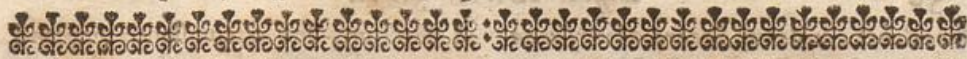
Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VII. An prævisus effectus in causa per accidens sit voluntarius causaliter obligato vitare causam, & effectum? hujus occasione deciditur, an incurrat casum reservatum Religiosus peccato de se ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. VII.

An prævisus effectus in causa per accidens sit voluntarius causaliter obligato vitare causam, & effectum? hujus occasione dicitur an incurrat casum reservatum Religiosus peccato de se veniali incitans alios ad fornicandum proinde an graviter ledat votum Castitatis?

65. **E**sse effectum affectivè voluntarium concedunt omnes, quia voluntas afficitur effectui prohibito: at esse etiam causaliter seu effectivè voluntarium negat Arriaga 1. 2. D. 8. S. 6. cum alijs apud Marin. de Actib Human. D. 2. num. 36. & 60. inter quos est etiam Amicus negans esse voluntarium vi præcepti, sed ex eo, quòd hoc secluso sit voluntarius, cujus fundamentum produxi nu. 52. Contra hos.

Resp. cum Communi sententia ad primam partem §, affirmativè apud Marin. cit. num. 56. ex S. Th. 1. 2. q. 6. art. 3. probatur ex Soarez secundùm adversarios effectus prævisus in causa per accidens in his circumstantijs est affectivè voluntarius, ergo etiam est voluntarius causaliter, seu effectivè, consequentia probatur, ponenti moraliter effectum est effectus causaliter voluntarius, sed dum est obligatio, vitandi effectum, & causam per accidens, nè sequatur effectus, ponens causam per accidens ponit moraliter effectum, ergo ponenti tunc causam per accidens est effectus moraliter voluntarius. Minor probatur eadem prohibitio, quæ prohibet causam per accidens, prohibet etiam effe-

R. P. Karch, Diss.

ctum, sed ponenti causam hujus positio est effectivè, seu causaliter voluntaria, nempe in volitione illam ponendi, ergo etiam positio effectus est causaliter, seu effectivè voluntaria in positione causæ per accidens.

Confirmatur: Causa per accidens ratione obligationis illam vitandi evadere potest causa per se damni, damnùmque est tunc voluntarium non solùm affectivè sed etiam effectivè, ut patet in gubernatore urbis, custode sylvæ, depositario, commodatario, per num 54. *versu. Confirmatur probatio.* Qui sunt causa damnorum per se, non impeditorum, quæ impedire poterant, & ideo obligantur compensare damna, secùs alij ex officio non obligati, quia hi per accidens concurrunt ad damna ista, sunt tamen causa per se malitiæ contra charitatem, quæ obligat impedire causam per accidens secùs Justitia.

Hæc confirmatio est ad mentem Juris Can. qui potest 23. q. 3. nec enim caret scrupulo societatis secura (id est cooperationis) qui manifesto facinori desinit obviare, & Cap. non inferenda & R. J. Civilis 164. qui non facit, quo fa-

G cere

vere debet, videtur facere adversus ea que non facit Consonat R. J. can. 8.

Est etiam conformis communi opinionioni, quod malo exemplo Scandalizantibus alios cum pravisione lapsus eorundem sit horum lapsus causaliter voluntarius, etsi pravum exemplum sit causa solum per accidens alieni lapsus, est contra cit. proximè Arriag. Aranda 1, 2, D. 5. num. 206.

66. Objicies 1. Non potest esse effectus causaliter voluntarius voluntati, nisi ab intrinseco ab ea ut causa profluat, sed si secluso præcepto vitandi effectum, & causam, nè sequatur effectus, voluntas est causa per accidens, nequit etiam post præceptum ab intrinseco profluere à voluntate ut causa, quia præceptum est circumstantia voluntati extrinseca, eam in ratione causa non augens, nec immutans, sed hoc ipso ab illa ut causa non profluit effectus ab intrinseco, sicut non profluit secluso præcepto.

Respondeo argumentum solvi ex num. 62. Concessa majori, nego minorem. Ad hujus probationem dico præceptum non augere, nec immutare physicè causam, sed moraliter, præceptum enim prohibens causam titulo vitandi effectus, causam, aliàs non ordinatam ordinat ut medium ad effectum, nam transit ex causa per accidens ad causam per se per n. 54. & 65.

Instabis circumstantia præcepti non ponendi effectum, & causam nequit causam de se non ordinatam ad effectum, ad hunc illam ordinare, sed si sic, nequit causa per accidens transire in causam per se, ergo. major probatur. Id, quod revocat ab effectu, nequit causam ordinare

ad effectum, sed circumstantia præcepti revocat voluntatem ab effectu, cum supponatur hunc illi vetare, eamque ab illo retrahere.

Respondeo ex nu. 55. versu. Dices, verum esse quòd voluntatem retrahat, & ideo nihil physicè confert ad existentiam effectus, est tamen conditio necessaria, ut effectus sit moraliter imputabilis voluntati.

Respondeo secundo, nego majorem. Ad probationem dico, quòd secundum se in actu primo remoto retrahat, sed moraliter in actu primo proximo, & in actu secundo, quia cum eadem prohibitio prohibeat causam, & effectum, volens causam, in astimatione hominum censetur velle effectum, quod non fit secluso præcepto, licet ergo præceptum non approximet voluntatem ad effectum alligando ad istum, censetur tamen moraliter causam conjungere cum effectu quatenus est conditio necessaria quæ stante censetur una, & eadem volitio causa, & effectus pravisi prohibiti.

67. Urgebis, omissio missæ die festo pravisa in ludo tempore missæ assumpto, ut sit voluntaria, debet esse libera, sed præceptum non est conditio, ut sit libera, ergo nec, ut sit voluntaria. Min. probatur præceptum supponit potestatem ad agendum, & non agendum, finis enim præcepti est, ut voluntas potens actum omittere, hunc non agat, sed omittat, ergo supponit liberam actus omissionem, atquè adeo voluntati non tribuit libertatem omittendi.

Respondeo transeat major (quæ negari potest ut patet in omissione necessaria, quæ est voluntaria quin sit libera) nego mi-

minorem. Ad probationem distinguo antecedens, præceptum supponit potestatem physicam ad agendum, & non agendum concedo antecedens, potestatem moralem nego antecedens. Ad hujus probationem finis præcepti est ut voluntas potens physicè actum omittere, hunc non agat, sed omittat potestate morali, seu imputabili: & distinguo consequens præceptum supponit physicè liberam actus omissionem concedo consequentiam, supponit moraliter liberam nego consequentiam, proinde non tribuit voluntati libertatem physicam, sed moralem.

68. Objicies 2. Voventi impedire causam per accidens, effectus in eà prævius per votum non redditur voluntarius causaliter, ergo nec per præceptum prohibens eandem causam, par enim est vis voti, & præcepti, antecedens probatur si votum voventi redderet effectum causaliter voluntarium: qui vovisset vitare causas per accidens pollutionis, eas ponenti redderetur voluntaria pollutio, isque peccaret non solum contra votum sed etiam incurreret pœnas pollutioni annexas e. g. reservationem, foret enim procurator pollutionis, quia votum ex causâ per accidens efficeret causam per se pollutionis, juxta nostra principia sæpius insinuata præsertim *num. 54. & 65.* hoc autem videtur nimis durum.

Respondeo nego antecedens, ad probationem concedo ponenti eas reddi pollutionem voluntariam, concedo etiam peccare contra votum, nego autem incurrere reservationem, quia causâ per accidens pollutionis procurat hanc solum leviter, non graviter, quia non ex se, & per se efficaciter procurat, seu non nota-

biliter influit in pollutionem, hæc autem reservatur duntaxat causis ex se, & per se efficacibus pollutionis.

69. Objicies 3. Si stante præcepto prohibente ponere causam per accidens, effectus esset causaliter voluntarius eam ponenti, obligatus impedire homicidium, si non impediret, causaret, & procuraret homicidium, sed hoc est falsum, ergo minor probatur, si causaret, & procuraret homicidium, cui esset annexa irregularitas, uti est annexa excommunicatio, & reservatio, omnia hæc incurreret, hoc autem videtur nimis difficile, aliàs etiam incitans suo exemplo ad homicidium incurreret prædictas pœnas, quod adhuc est difficilius maxime gubernatoribus urbium.

Respondeo concessâ majori nego minorem: Ad probationem concessâ majori negat minorem *Dicastill. tr. 2. de Censu: c. 15.* post Soarez. Ego verò nego majorem: cum Sanch *lib. 1. Summac. c. n. 5.* & alijs apud Dian. *p. 4. tr. 2. Resol. 7.* quia irregularitas, & excommunicatio imponitur solis positivis, ac directis occisionibus, non enim perfectè ac directè violatur lex *Justitia sine vero influxu in injustitiam*, aut nisi quis ex contractu, aut officio debeat impedire, & non impedit. Ita Sanchez.

Dantem malum exemplum cum Marin *num. 62.* ex consensu omnium nego perfectè ac directè committere crimen injustitiæ, quod prævidet ab alijs patrandum, sed imperfectè ac reductivè dici tale. Gubernator non est pastor idcirco non tenetur dare bonum exemplum inquit citatus Author, & ideo si quæ damna sequuntur ex malo suo exemplo non est ex

justitia obligatus illa impedire, tenetur tamen ex officio, proinde ex Justitia impedire eos, qui intendunt inferre damna, eosque si damnificaverunt, compellere ad compensandum. Imò Pastor fidelium e.g. Episcopus si suo exemplo sit occasio damnificationis, deobligatur à restitutione, quia obligatio pascendi oves in bonum peccantium non se extendit ex justitia in bonum damnum patientium.

Hinc probabilior opinio cum Soarez to. 4. in 3. p. D. 32. S. 6. Confessarium, qui pœnitentem neglexit monere restitutionis faciendæ, liberat ab onere restituendi ex ratione insinuatâ, quod ejus officium se non extendat ad procurandum ex justitia cæterorum commodum, sed pœnitentiam parochianorum.

70. Objicies 4. Si effectus prævisus in causâ per accidens foret voluntarius obligato vitare causam, & effectum, sequeretur quod Religiosus committens peccatû ex se leve, sed incitans illo mediante aliquem ad fornicandum lethalis culpæ esset reus contra votum Castitatis, casumque reservatum incurreret in Religione Societatis, sed hoc est nimis arduum, ergo major probatur in Religione societatis omne peccatum externum grave contra castitatem est reservatum, sed committens peccatum ex se leve incitans ad fornicandum committeret peccatum externum grave contra castitatem, ergo medio levi peccato Religiosus incitans aliquem ad fornicandum casum reservatum incurreret, in Religione societatis. minor patet: peccatum enim ex se leve ratione scandali transiret in mortale, & quidem ejusdem speciei cum eo, in quod alter inducitur.

Confirmatur si Religiosus in dicto casu suo exemplo leviter de se peccaminoso alios Religiosos induceret in ruinam spiritualem, & hi, & ille peccarent peccato sacrilegij mortalis.

71. Objectio ista ex Sanch. lib. 5. c. 6. num. 10. apud Lugo. de pœnit. D. 15. num. 151. est gravis, tangitque secundam partem tituli §. præsentis, ac insuper pro sui elucidatione, postulat præmitti aliqualem notitiam de natura scandalii, hoc enim est duplex, unum passivum, alterum activum; passivum est ruina spiritualis, seu peccatum, ad quod proximus labitur ex occasione dicti, aut facti alterius de se mali, aut speciem mali præferentis, & ideo lapsus ejusmodi dicitur scandalum passivum datum, utpote ortum ducens ex scandalo activo alterius; si factum, aut dictum alicujus, nec mali speciem præferens, vocatur acceptum sic dictum, quod præcisè ex malitiâ, id est, malâ voluntate proximi nascitur, tale fuit scandalum pharisæorum in operibus Christi. Activum scandalum est dictum, aut factum minus rectum præbens proximo occasionem peccandi ita S. Th. 2. 2. q. 43. art. 1. Dixi occasionem, quia rectè observat Sanch. lib. 1. Summa c. 6. num. 1. scandalum activum esse non potest, nisi externa alicujus actio, aut dictio, aut omisio, nihil autem extrinsecum potest esse causa efficax voluntatis proximi ad peccandum, sed tantum occasio, si ipsa sponte velit.

Activum subdivisum est in directum, & indirectum. Directum est, quo directè intenditur ruina spiritualis proximi: dupliciter autem potest, ut bene advertit Lugo num. 157, intendi ruina seu damnum

num spirituale proximi: primò formaliter; secundò materialiter. Formaliter, quando lapsus ejus intenditur quoad formale, seu quatenus est offensa DEI, qualiter intenditur à diabolo, rarissimè autem ab homine, nisi à mago, aut saga materialiter verò, seu quoad materiale, quando intenditur lapsus, non quia est malum ejus, sed quia est lucrosus, aut delectabile: hoc modo scandalizat fœminam sollicitans ad commercium. Indirectum est, quando ruina proximi non est intenta, sed prævitetur secutura ex meo dicto, aut facto.

Scandalum, directum activum primò modo sumptum est peccatum speciale contra charitatem, id est, opponitur charitati, oppositione non solùm generali, prout omne peccatum mortale illi contrariatur, sed specifica, aut speciali, estque insuper contra illam virtutem, quam suo peccato violat scandalizatus, quo casu secundùm omnes, debet qualitas scandali passivi tunc in confessione exponi, an scilicet fuerit furtum, aut fornicatio, aut sacrilegium contra votum v. g. Castitatis.

72. Controvertitur autem primò, an scandalum indirectum activum sit speciale peccatum contra charitatem. Secundò gravius, an sicut scandalizans directè peccat non solùm speciali scandalo contra charitatem, sed etiam speciali peccato, in quod inducitur proximus, proinde saltem reductivè peccat contra illam specialem virtutem, quam violat scandalizatus, ità etiam peccat scandalizans indirectè.

Ad primam controversiam respondet Valent. & communis apud Sanch. num. 2.

affirmativè, ipse verò num. 3. Vasquez 1. 2. D. 102. c. 4. num. 7. negat, & quidem etiam de scandalo directo intendente solùm ruinam proximi materialiter. Hanc opinionem ut probabiliorem sum amplexus in tr. de Actib. Hum. olim in scholis num. 133. Caterùm utraqùe sententia concordat in hoc quod scandalizans etiam indirectè, debeat exponere in confessione circumstantiam scandali, nempe quòd suo exemplo, aut opere dederit occasionem proximo peccandi graviter, utrum verò etiam sit exprimenda species peccati, in quod indirectè quis inducitur, est difficultas mota in secunda controversia, in qua est biceps sententia.

Prima negans: ità Lug. num. 159. & 167. in quam inclinat Soarez D. 10. de Char. num. 9 negans alias virtutes præter charitatem obligare ad vitandum scandalum indirectum, & dat disparitatem inter charitatem, & reliquas virtutes, quòd illa sit universalior, ac excellentior virtus, & ideo magis plurièque obliget, quàm ceteræ virtutes, neque est simile de illo, qui per consilium directè inducit, nam hoc apertè est contra obligationem cujusvis virtutis, quia habet adjunctam voluntatem contrariam directè illi virtuti, contra quam inductus peccat.

Ex hac opinione sequitur, quod non sit in confessione obligatio explicandi conditionem, & statum personarum quæ peccant, contra Castitatem inductæ ad id indirectè Lugo à num. 163.

Secunda sententia communior affirmat cum Laym. Lib. 2. tr. 3 c. 13. nu. 6. Dicastill. de pœnit D. 9. nu. 336. Dian. p. 2. tr. 4. Resolut. 114. & p. 5 tract. 7. Resolut. 3. pronunciantes apud Gobat in

Theologia Juridico-moralis c. 13. n. 81. Edit. 1661. in Edit. verò secundà n. 62. Notandum verò est, inquit Diana hic unum quod plurimi nolunt intelligere, videlicet in casu, quoties, à te alius scandalizatos esse, teneri in confessione explicare numerum personarum, & speciem peccatorum. Gobat verò etiam hanc opinionem ut multò securiorem suadeat in praxi pœnitentibus omnibus, confessarios tamen rationabiliùs facturos arbitratùr pro diversitate pœnitentium sequi priorem videlicet cum ijs pœnitentibus, ex quibus sine molestiâ species peccati, in quam proximus lapsus est, exquiri nequit, cum sufficiat obligatio charitatis, ad me obligandum, nè positivè indirectè ad violationem cujusvis virtutis in altero, cooperer nulla verò alia virtus videtur nos obligare, ut nullus etiam indirectè solùm sit causa expellens virtutem ullam ex alieno subjecto.

73. Respondet hæc secunda sententia, quod ex primaria cujusvis virtutis obligatione resultet duplex obligatio: una directa, nè positivè proximum moveamus. e.g. consulendo læsionem virtutis. v.g. iustitiæ, altera indirecta ad abstinendum ab omni actione positivâ, ex quâ prævideretur alter violaturus justitiã, hæc secunda obligatio justitiæ læditur per scandalum indirectum, quod sufficit, ad contrahendum peccatum iniustitiæ in scandalizante. Unde observat cit. Dicastill. *nu. 332.* quod modus scandalizandi indirectè per actionem positivam e.g. pravum exemplum differat à modo scandalizandi per omissionem e.g. correctionis fraternæ, quâ adhibitâ proximi ruina fuisset impedita, quod ibi actio positivè influat moraliter in

proximi ruinam, eò quod ponat aliquid cum advertentia secururæ ruinæ: hic autem omittens correctionem nihil præster, sed negativè se habet respectu peccati proximi, quod omittit impedire, & ideo nequit illi imputari species peccati, in quod ruit proximus, secùs ibi.

Hinc hæc sententia solvit argumentum Cardinalis Lug. *num. 167.* positum omissio correctionis fraternæ est solùm peccatum contra charitatem, secùs etiam species peccati non correcti etiam secundum adversarios apud Dicastill. *num. 339.* nisi quis ex officio teneatur impedire, ergo etiam scandalum indirectum est præcisè contra proximi charitatem, secùs contra justitiã, dum proximus exinde hanc violat. Solvit inquam argumentum negando consequentiam, disparitas colligitur ex proximè dictis, quod omissio correctionis non influat moraliter in lapsum proximi, influat verò actio positivã.

Ob hæc *in tr. de Actib. Hum. nu. 133.* istam opinionem in scholis prætuli ut probabiliorem negativæ, nihilominus judico negativam esse tutam in praxi.

74. Nunc ut propinquoires firmus solutioni argumenti nobis objecti *nu. 70.* debet enodari pars posterior præsentis §. Hujus porrò enodatio dependet à sequente quæstione.

Quæstio igitur est, an votum castitatis perfectæ, sive simplex, sive solenne comprehendat actus tum internos, tum externos versantes non solùm circa castitatem propriam sed etiam alienam, proinde voventem obliget abstinere non solùm ab actibus luxuriosis proprijs, seu oppositis propriæ castitati, sed etiam ab
acti-

actibus tendentibus in luxuriam alienam, id est, oppofitis caftitati aliena.

Non fe extendere ad confervandam alienam, feu ut aliena non violeatur actibus illicitis, five internis habentibus pro objecto luxuriam alienam, e.g. defiderio, quo Religiofus optat fornicationem Petri finè propria delectatione, five externis, ut fi Religiofus confulat fæculari, aut cor-religiofo fornicationem, aut pollutionem, absque propria delectatione, docet Sanch. *lib. 5. Summa C. 6. num. 10. Pal. p. 3. tr. 15. D 3. num. 2.* approbans opinionem Sanchezij, quod Religiofus peccans peccato veniali contra caftitatem: at ratione circumstantiæ extrinfecæ mortali, ut fi eo peccato veniali alter inducatur ad mortale peccatum contra Caftitatem, peccat quidem mortaliter peccato scandali, contra votum verò suum folum venialiter. Idem sentit Arriaga. *to. 8. de pœnit. D. 32. num. 20. Pelliz. to. 1. tr. 4. c. 3. num. 62.* sic probans cum Sanchez quod licèt scandalum illud datum fæculari reducatur ad peccatum contra Caftitatem, & datum Religiofis ad sacrilegium, non est tamen propriè contra propriam caftitatem, quam Religiofus tenetur in fe fervare, & quæ fola cadit sub voto, & cujus violatio tantùm refervatur. Hanc fententiam cenfet probabilem Cardenas. *Crisis Theolog. contra. Caramuel. D. 38 num. 30.*

75. Ex hac fententiâ facilis patet folutio objectionis factæ *num. 70.* cujus major quoad partem utramque negatur. Ad probationem. Diftinguenda est major, omne peccatum externum grave præcisè contra Caftitatem est refervatum nego majorem: omne peccatum externum grave contra votum Caftitatis est refervatum

concedo majorem, & diftinguo minorem committens peccatum ex fe leve incitans ad fornicandum committeret peccatum externum grave præcisè contra caftitatem concedo minorem, committeret peccatum externum grave contra votum Caftitatis nego minorem, & confequentiam. Illud peccatum ex fe veniale contra caftitatem transfiret rationi scandali in mortale externum grave, quod fit tale præcisè contra caftitatem, fècùs contra votum caftitatis, feu quod fit grave contra propriam caftitatem. Unde fi malo exemplo Religiofi de fe levi fæcularis inducatur ad fornicandum, incitans non committit sacrilegium grave: fi inductus fit Religiofus committit sacrilegium grave, eò quod scandalum reducatur ad speciem peccati scandalizati, tale tamen non est refervatum, quia non est peccatum externum grave contra caftitatem in fe fervandam, feu contra caftitatem propriam, ita P. Joan. Marin. *de Actib. Hum. D. 2. nu. 67.* Imò nego quod foret mortale contra caftitatem, fed contra charitatem infistendo fententiæ probabili negativæ ad controverfiam fecundum *nu. 72.* juxta quam scandalizans indirectè non incurrit speciem peccati, quod committit scandalizatus. Hinc.

Refpondeo ad Confirmationem in eo casu fi Religiofus Religiofos induceret ad fornicandum, fi peccarent Sacrilegio mortali, inducens autem duntaxat veniali juxta præfatam fententiam mortali verò inhærendo fententiæ affirmativæ probatæ. *num. 73.*

76. Altera fententia ad quæftionem *num. 74.* affirmat actus illicitos contra caftitatem alienam violare votum caftitatis: hanc

hanc ut probabiliorem sequitur Carden. à num. 31. præmittens probationi, quod actus tam interni, quam externi in quæstione insinuati habentes pro objecto luxuriam alienam sint propriè, & directè oppositi virtuti castitatis, idque supponit ipsa quæstio. Probatum nunc assertio: materia voti castitatis Religiosa est omnimoda castitas secundum communem Theologorum sensum, audiatur primò Soarez 10. 4. de Relig. tr. 10. Lib. 4. c. 1. n. 1. agens de voto Castitatis Religiosorum societatis: *Suppono inquit primò, hoc votum esse omninò integrum. & perfectum tam in extensione materia, quàm in obligatione, quam inducit; comprehendit enim totam materiam castitatis sine ulla restrictione, & ad totam illam observandam obligat, cum omni rigore, cum quo potest obligare castitatis votum.* Subsumo sed votum Castitatis potest obligare, ut vitentur actus tam interni quàm externi tendentes in luxuriam alienam, uti est evidens, ergo votum castitatis Religiosa, obligat ut vitentur actus tam interni, quàm externi tendentes in luxuriam alienam. Vide eundem 10. 3. lib. 9. C. 2. num. 2. ubi addit esse certissimum ejusmodi voto interdici omnem actum non solùm externum, sed etiam internum consensum, & desiderium cujuscunque turpis actus: idque sentire reliquos omnes Theologos allegatos apud Carden. citata Cris. D. 37. num. 90. ut ipse testatur.

Unicus his se opponit Caramuel *Commentario in Regul. D. 66. nu. 981.* ubi distinguit castitatem à pudicitia, quòd illa sit Corporis, hæc animæ: illa respiciat actus delectationum venerearum ex-

ternarum, pudicitia verò internarum, sed subsumit ille num. 986 Religiosus vovet castitatem, non pudicitiam, ergo Religiosus solùm vovet abstinere ab actibus delectationum externarum venerearum, non verò internarum. Hanc Theologiam ut falsissimam per decem capita impugnat solidè Cardenas cit. D. 37. à c. 2. pudicitiamquè versari etiam circa externas voluptates demonstrat ex S. August. uti & quod proximè idem sanctus actus tum externos tum internos attribuat pudicitia, & castitati.

Audiatur secundò Less. *Lib. de Just. c. 41. num. 78.* loquens de Religioso: *ex voto castitatis tenetur primò abstinere à conjugio, deinde ab omni actu externo, & interno, qui sit contra castitatem, ut à turpibus cogitationibus, & delectatione morosa à pollutione, ab omni actu venereo, à turpi contactu, ab impudico aspectu, denique ab omnibus istis quæ aliquo modo sunt contra votum Castitatis, quibus enim in seculari extra conjugium est aliquo modo peccatum contra castitatem, etiam in Religioso est sacrilegium contra votum: ità tamen ut malitia sacrilegij sit mortalis in ijs actibus, in quibus malitia libidinis est mortalis: venialis verò, in quibus illa est venialis, sed desiderium, ut fornicetur Petrus, aut suadere illam in seculari est quid extra matrimonium, & peccatum mortale contra castitatem, ergo in Religioso est sacrilegium contra votum.*

77. *In tr. Scholastico de Actib. Hum. num. 66.* huic secundæ sententiæ ut probabiliori subscripsi, addidiquè Religiosos societatis vovere castitatem juxta hanc

hanc sententiam, quia hi emittunt sua tria vota omnia uti promissioni illorum in formula à sancto Patre nostro præscripta p. 5. *Constit. c. 4. §. 4.* immediatè subditur: *Intelligendo juxta ipsius societatis Constitutiones:* Hæ autem p. 6. c. 1. ita loquuntur. *Qua ad votum Castitatis pertinent, interpretatione non indigent, cum constet, quàm perfectè sit observanda, nempe eritendo Angelicam puritatem imitari, & corporis, & mentis nostram munditià?*

Neque dicas hanc sancti Patris nostri constitutionem esse hyperbolicam, continerèque duntaxat consilium, cum sit impossibilis imitatio puritatis Angelicæ, non inquam dicas, quia ea similitudo, seu imitatio puritatis Angelicæ verè, & propriè in nullo alio consistit, quam in castitate mentis (uti ostendit ex S.S.P.P. Carden. *D. 37. c. 12. à n. 114.*) quæ non est impossibilis, cum castitas mentis cadat sub præceptum divinum totaliter extra matrimonium, & partialiter intra, totaque materia, quam secunda sententia statuit pro objecto voti castitatis Religiosæ est moraliter possibilis.

Nec constitutio hæc est consilium de pertinentibus ad majorem perfectionem: ipsaque verba non significant consilium: *cum Constet inquit. Quàm sint perfectè observanda.* Consilium relinquit electionem, quando autem constat ali-

quid observandum, non relinquitur optio, sic Carden. *num. 127.* quem toto illo c. 12. disputantem de voto Castitatis societatis Religiosorum consule.

Deinde secundam sententiam esse præferendam primæ neganti cadere sub votum castitatis, castitatem alienam eruitur ratio non contemnenda, quod plerique ejus Patroni inter quos Sanch. *Lib. 1. in Decal. c. 6. num. 3. & 8.* tradunt, peccatum scandali pertinere ad eandem speciem ad quam inducitur scandalizatus, quare scandalum ad fornicationem secutam ex peccato Religiosi levè contra castitatem pertinebit ad speciem fornicationis, atque adeo Religiosus absolute vovens castitatem, videtur peccare contra ejusmodi votum, & tenebitur explicare circumstantiam voti, quod tamen ipse negat, quæ negatio uti observat Lug. *de pœnit. D. 16. num. 152.* non cohæret cum ejusdem doctrina de scandalo.

Demum quando secunda sententia dicit votum castitatis se extendere etiam ad alienam castitatem, non est sensus, quod vovens se obliget ad procurandam castitatem etiam in alio, sed solum ad vitandos actus proprios versantes in luxuria aliena, proinde vovens se futurum castum, non vovet se facturum, ut alij essent casti, at bene, se non cooperaturum alienæ in-castitati.

